స్వప్నభంగం

ప్రాచీన గాథాలహరి

[illegible] శాస్త్రి

౧

హిమవత్పర్వతశిఖరాలపై వసంతసాయం సంధ్యాకిరణాలు బంగారుగొడుగులెత్తి పట్టుకొన్నాయి. కొండచరియలపై కమ్ముకొన్న పొగమంచులో పైడి వానల జల్లులే కురిపించాయి. పురివిప్పి ఆడే నీలి నీలి నెమళ్ళు సంజెవెలుగులలో పసుపుపచ్చని మేలిముసుగులు ధరించాయి. వెన్నెల వెలుగులు విరజిమ్మే చమరీ మృగాలవాలాలే ఆ వెలుగులలో సువర్ణచామరాలై సంచలించాయి.

ఆ ప్రశాంత వసంత సాయంసంధ్యా వేళలో హిమవత్పర్వత పరిసరాలన్నీ కాంచన గంగాప్రవాహాల వెల్లువలు ముంచెత్తినట్లై ఒక విచిత్ర స్వప్నలోక విభ్రాంతి కలిగించాయి.

ఆ సంజవేళ వరూథిని తన భవనోద్యాన వనంలో పూలపాన్పుపై మేనువాల్చి, నిశ్చల దృష్టితో సంజెవెలుగుల సొగసులు పరిశీలించింది. ఆమె కనుగొలకులలో వేడి వేడి కన్నీటి బిందువులు సన్నని జాలై ప్రవహించాయి.

అంతలోనే నేలపై రాలిన దేవదారు పర్ణాలలో కలకలస్వనం చెలరేగింది. వరూథిని అప్రయత్నంగా అటువైపు చూచింది. కాని ఎవ్వరు అక్కడికి నడిచి వచ్చిన జాడ కనిపించలేదు. మళ్ళీ ఉసూరుమని ఒక దీర్ఘనిశ్వాసం విడిచిపెట్టింది. వెంటనే ఆమె కన్నులనుండి వేడివేడి కన్నీరు జలజలా ప్రవహించింది.

ఆనాడు జరిగిన సంఘటనలు తలుచుకొన్న కొద్దీ ఆమె హృదయం దారుణ సంతాపాగ్నిలో మగ్గి బుగ్గి అయిపోయింది.

“భూసురవర్యా! మదనవేదనలో వాడి వత్తలయి, దైన్యం మూర్తీభవించిన చూపులతో చేయిపై చెక్కిలి ఆన్చి, పైగాలి సోకినంతనే వెన్నవలె కరిగిపోయే అలివేణులను బిగికౌగిటజేర్చే మహాభాగ్యం ఎన్ని జన్మలకు కలుగుతుందయ్యా! ఒక్క మారాలోచించుకోవయ్యా!”

అని దీనాతిదీన ముఖంతో ఎన్నెన్నో మారులు ప్రార్థించింది. కరుణించి ప్రాణాలు నిలపవలసిందని ప్రాధేయపడింది.

అయినా ప్రవరుడామె ప్రార్థన చెవికెక్కనీయలేదు. ఎంతసేపు అరుణాస్పదపురానికి దారి చూపించవలసిందన్న ఘోషే!

అతని తిరస్కారంతో ఆమె ఒక్కమారుగా తలకొట్టివేసినట్లయింది. అయినా ఇంకా ఎన్నెన్నో విధాల చెప్పి చూచింది. ఎన్నెన్నో విధాల ప్రాధేయపడింది. ఆ తిరస్కారావమానభారంలో నిలువునా కుంగిపోయింది.

అంతలో ఆమె పౌరుషం తోకతొక్కిన తాచులా కస్సుమని పడగెత్తి బుసకొట్టింది. ఆ అవమానం ఆమెకిక దుస్సహమైపోయింది. మరి తాళలేక నిలుచున్నపాటుగా ప్రవరుణ్ణి గాఢంగా కౌగలించుకొన్నది. అతని పెదవి ముద్దుపెట్టుకోబోయింది.

దానితో అతడు ‘హరిహరీ!’ అని ముఖం ఇంకొక పక్కకు తిప్పివేసుకొన్నాడు. ఆమెనొక్కమారుగా వెనక్కి తోసివేశాడు. దానితో ఆ వరూథిని నేలపై కూలిపోవలసిందే! కాని ఎలాగో అలాగ కాలు నిలువదొక్కుకొని నిలబడింది. అయితే ఆమె పాదాలకింది నేల పాతాళంలోనికి దిగజారిపోయింది! హృదయం నీరైపోయింది. అయినా ధైర్యం చిక్కబట్టుకొని గద్గదస్వరంతో తిరిగీ ఎన్నెన్నో విధాల ప్రాధేయపడింది.

“ఎన్నెన్నో యజ్ఞయాగాదులు చేశావన్నావే! ఇంత మాత్రం దయాదాక్షిణ్యాలు లేని నీ వెన్ని యజ్ఞయాగాలు చేస్తే మాత్రం ఏమి ప్రయోజనం?” అని సూటిగా ఎత్తిపొడిచింది.

అయినా అతని మనస్సు కొంచెమైనా కరగలేదు. ప్రవరుడామె మేని జవాది పరిమళం సోకిన తన హృదయభాగం అంతా పక్కనే ప్రవహించే కొండకాలవనీటితో పరిశుభ్రంగా కడిగివేసుకొన్నాడు! ముమ్మారాచమించి పవిత్ర మంత్రోదకం శిరస్సుపై చల్లుకొన్నాడు! ఒక్కమారైనా వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా, పరిసర దేవదారువనంలో పడి అదృశ్యుడైనాడు.

అంతటి అవమానం భరించలేక ఆమె వెంటనే ఉరిపోసుకొని ప్రాణపరిత్యాగం చెయ్యవలెనని నిశ్చయించింది. అంతలోనే ఆమెకు తాను దేవకాంతనన్న విషయం స్ఫురణకువచ్చింది. ‘అయ్యో! నాకు మరణించే అదృష్టమైనా లేకపోయెనే!’ అని దిగులుపడిపోయింది.

“ప్రాణేశ్వరులొక్కింత చిన్నచూపు చూచినంత మాత్రాన మర్త్యకాంతలైతే ప్రాణపరిత్యాగం చేసివేస్తారే! వారెంతటి అదృష్టవంతులు!” అని వారి అదృష్టం తలుచుకుని తిరిగి ఒక సుదీర్ఘనిశ్వాసం విడిచిపెట్టింది.

ఆ పరిసరాలలో మళ్ళీ కలకలస్వనం చెలరేగింది. సన్నని వేడివేడి సుడిగాలి దేవదారు పర్ణాలలో గిరగిరా తిరిగిందేమో! ఆమెకు ఎవరో తనవైపే నడిచివస్తున్నట్టు స్ఫురించింది! కాని అది సుడిగాలి కాదు. ఆమె చెలికత్తె హారిణి!

హారిణి లేడిపిల్లలా చెంగుచెంగున గంతులు వేసుకుంటూ క్షణంలో వరూథిని దగ్గరికి వచ్చి ఆమె పక్కనే కూర్చుంది. వరూథిని ననేకవిధాలుగా బుజ్జగించి చెలికత్తెలందరు వాహ్యాళికి బయలుదేరుతున్నారనీ తనతో కలిసి రావలసిందనీ పట్టుపట్టింది. వారందరి ఆనందము, తన దురంత వేదన తలుచుకునేసరికి వరూథిని లోపలి దుఃఖం పొంగి పొంగి పైకుబికింది.

“అయ్యో వెర్రిదానా! ఆ బ్రాహ్మణ కుమారుడేమైనా ఇంద్రుడా? చంద్రుడా? ఏదో అమాయకుడు. ఛాందసుడు. కనక ఆ సమయంలో అవివేకంగా బెంబేలుపడిపుంటాడు. అంతేగాని నీ అందము, చందము చూచినవారింకెవరైనా ఒక్క క్షణమైనా మనసు నిలవరించుకోగలరా? ఎందుకే నీకింత బేలతనం?”

అని హారిణి ఇంకొకమారామెకు ధైర్యం చెప్పింది.

“ఎంతటి అందగత్తె అయినా తనంతట తానై వలచిన వనిత ఎవరికైనా తేలికగదా!” అని చెలికత్తె అన్నమాటలకు వరూథిని

★ స్వప్న భంగం ★

చెప్పి చెప్పనట్టుగా ఒక సమాధానం చెప్పింది.

మళ్ళీ హారిణి అందుకుంది:

"కాకపోయినా ఊరికే ఉత్తపుణ్యానికే నీవింత దిగులుపడిపోతున్నావే! ఆ పంట ఇంటి కుందేలిక ఎక్కడికి పోతుంది? అతడీ పరిసరంలో ఎక్కడో ఏ పొదరింటిలోనో కొంచెం విశ్రమించి ఉంటాడులే! అంతేగాని ఇంకెక్కడికి పోగలడు? ఒక మారు చూచి వత్తాము లేచిరా!"

అని హారిణి ఆమెను బలవంతంగా లేవదీసి కూర్చోబెట్టింది చెదిరిన ముంగురులు సరిదిద్ది చెయ్యిపట్టుకుని లేవదీసింది పిమ్మట వారిదరూ కొంతదూరం నడిచివెళ్లారు. వారి కనతిదూరంలోనే కొలికతెల నవ్వుల కలకలాలు వినిపించాయి. అంతలోనే మంజుఘోష తొందరగా వారిదగ్గిరికి పరుగెత్తుకు వచ్చి వరూధిని చెవిలో ఏదో ఊదింది వరూధిని ఆ మాట నమ్మలేదు!

"ఊరికే నన్నేడిపించడానికే అంటున్నావు అంతే! నేనన్నమ్మను!" అని నిట్టూర్చింది.

"పోనీ నీకళ్లారా చూస్తే నమ్ముతావా?" వరూధిని మరి మాట్లాడలేదు "అయితేరా?" అని మంజుఘోష ఆమెనొక చిన్నకొండ చరియమీదికి తీసుకుపోయింది.

"ఆ పువ్వులు కోసే అందగాడెవరో చూడు!" అని వేలెత్తి చూపించింది వరూధిని రెప్పపాటులేకుండా అటు వైపు చూచింది, ఆమె కెదురుగా అనతి దూరంలో కనిపించినవాడచ్చంగా ముమ్మూర్తులా ప్రవరుడే!

వరూధినికిక రెప్పపాటు పడలేదు! అలాగే శిలాప్రతిమలా నిలబడి పోయింది!

౨

ప్రవరుడు పట్టుతోరం కట్టిన ముంజేతి మెరుపులతో నెమ్మది నెమ్మదిగా పువ్వులు కోస్తున్నాడు. కిన్నెర కంఠంతో సామవేదం గానం చేస్తున్నాడు. ఆ వేద గానం దూరంనించి భ్రమరీ ఝంకారంలా వరూధిని కర్ణకుహరంలో మారుమోగింది. 'అహా! ఎంత మనోహర సామగీతి!' అని వరూధిని ఆ గానమాధురిలో లీనమై పోయింది.

మంజుఘోష రెండుమూడుమార్లు ఆమె భుజం పై తట్టింది. ఆ తన్మయతలో వరూధిని అది గమనించనే లేదు. మంజుఘోష మళ్లీ గట్టిగా తట్టింది. వరూధిని వెనక్కి తిరిగి చూచింది.

"ఏం! నేను చెప్పినది నిజమేనా?" కొంటెగా అడిగింది మంజుఘోష.

"నిజమే గాని - ఆటవిక వనితలెవరో ఆయన ఆకాశాని కెగసి అదృశ్యుడై పోయాడని అన్నారే!" అని అలాగే విస్తుపోయింది వరూధిని.

"ఆటవికు లమాయికులు! - నీకు వాళ్ళ మాటలే నచ్చాయిగాని ఇంకా నా మాటల మీద నమ్మకం కలగనే లేదన్నమాట! అయితే నీవే స్వయంగా ఆయనతో ప్రసంగించివద్దువుగాని రా! నీకే తెలిసి వస్తుంది! ఇంకా దగ్గిరికి వెళ్ళిపోదాం పద!"

అని మంజుఘోష ఆమె ప్రవరుని కింకా సమీపంగా తీసుకుపోయింది. వారతని సమీపంలోనే ఒక పొదరింటిమాటున నిలబడ్డారు. ఆ వరూధిని తిరిగి పరిశీలనగా చూచింది.

ఆ చూపుతో ఆమె సందేహం అంతా పటాపంచలైపోయింది. అతను మూమ్మూర్తులా ప్రవరుడే! ఏమీ సందేహం లేదు!

వరూధిని తన అదృష్టాని కెంతో మురిసిపోయింది. ఆమెకు శరీరం అంతా తేలికై గాలిలో తేలిపోతున్నట్లొక ఆనందానుభూతి కలిగింది! మంజుఘోష నెంతో ఆప్యాయంగా కౌగలించుకొని ఆమె చెవిలో చెప్పింది:

"మంజుఘోషా! నీవొక్కమారు ఆయన సన్నిధికివెళ్లి నా హృదయవేదన అంతా వారికి విన్నవిస్తావా?"

"నేనా?" అని నవ్వింది మంజుఘోష.

"నీవే మరి! నీవుకాక నాకింకెవరున్నారే!" ఎంతో దీనంగా బ్రతిమాలింది వరూధిని. ఆమె దీనస్థితి చూచేసరికి మంజుఘోష మనసు వెన్నపూసలా కరిగిపోయింది.

"సరే! నేను వెళ్లి నా శాయశక్తులా చెప్పి చూస్తానుగాని తీరా నీవే ఎదటపడితే నే గాని ఆ ఛాందస బ్రాహ్మణుని హృదయం కరగదేమో!" అని మంజుఘోష ప్రవరుని సన్నిధికి బయలుదేరింది.

ఆమె అక్కడినించి కదలి వెళ్ళిపోయి నప్పటినించీ వరూధిని అలాగే ఆ ప్రవరుని కేసీ, మంజుఘోష కేసి చూస్తూ నిలబడింది.

మంజుఘోషా ప్రవరులిద్దరు వరూధినికి మాటలు వినబడీ వినబడనంత సమీపంలోనే ఉన్నారు. ఆమె చెవులొగ్గి వారి మాటలేమైనా విస్పష్టంగా వినబడగలవేమోనని ఆశించింది. కాని వారి సంభాషణ ఆమెకంతగా విస్పష్టంగా వినిపించలేదు.

కాని కొంత సేపటికి ప్రవరుని పెదవిపై ఒక చిరునవ్వు వికసించింది. అది మొదట ములె మొగ్గగా, కనిపించి క్రమంగా పూవై రేకు దొడిగింది! ఆ చిరునవ్వు చూచేసరికి వరూధిని హృదయంలో ఒక చిన్ని ఆశా ముకుళం వికసించింది.

అదీగాక ప్రవరుని ముఖంలో అంతకు పూర్వం ప్రత్యక్షమైన నిర్దాక్షిణ్య రేఖ అంతా కరిగిపోయింది!

తరవాత మంజుఘోష తిరిగి వచ్చేదాకా వరూధిని అలాగే నిరీక్షించింది.

పిమ్మట కొంతసేపటికి మంజుఘోష తిరిగి వచ్చింది. వచ్చీ రాగానే వరూధిని ఎంతో ఆత్రంగా అడిగింది:

"ఏమైనదే నా మాట!" మంజుఘోష ఆ ప్రశ్నకొక్క వేడి నిట్టూర్పుతో సమాధానం ఇచ్చింది: "వరూధినీ! ఎంతటి కఠినాత్ముడే ఆ ప్రవరుడు! అలాంటి కొరకరాని కొయ్యను నేనెక్కడా కనీవినీ ఎరగనే తల్లీ!"

ఆ మాటతో వరూధిని దిగాలు పడిపోయింది! జిహ్వాగ్రంలో తడి ఆరిపోయిన పెదవి తడుపుకొని ఎంతో ఆత్రంగా అడిగింది. "అదేమే! అలాగంటున్నావు! ఇక మరి ఆశ ఏమీ లేదా?" "ఏమోనమ్మ! ఎంత చూచినా నాకేమీ ఆశ కనిపించడం లేదు! కాని ఒక్కమాట! నీవే ఒక్కమారాయనతో విన్నవించుకుంటే ఏమయినా కొంచెం మనసు కరుగుతుందేమో!"

పిమ్మట కొంతసేపటివరకు నోటిమాట లేక వరూధిని దిగాలుపడిపోయి అలాగే నిలబడింది. తరవాత తిలోత్తమ, హరిణి మొదలైన చెలికత్తెలంతా వరూధినిని వెతుక్కుంటూ అక్కడికి జేరుకొన్నారు. వారందరు జరిగినదంతా విన్నారు. హరిణి వరూధిని కతిరహస్యంగా ఏమేమో బోధించింది. ఆ మాటలతో వరూధినికి మళ్లీ కొంచెం ధైర్యం చిక్కింది. సవిలాస మందగమనంతో ప్రవరుణ్ణి సమీపించింది.

అలాగ నడిచి వెళ్ళిందన్నమాటేగాని వరూధినికి మనసు మనసులో లేదు. కేవలం శరీరమే నడిచివెళ్ళింది. అసలే సంకోచంతో కుంచించుకుపోయిన ఆమె హృదయం సిగ్గుతోను వేదనతోను చిమిడిపోయింది. తలవంచి కాలిబొటన వ్రేలుతో నేలపై రాస్తూ ఏమేమో పలికింది: తుదకా అన్నమాటల అర్థం ఆమెకే తెలియలేదు! చివరికామె కన్నీళ్ళే ప్రవరుని కామె హృదయం వ్యక్తీకరించాయి. కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకొని తన మనోగత వేదన కొంతవరకు అతని ఎదట వెళ్లబోసింది.

ఆ ప్రార్థన విని ప్రవరుడొక్క నిట్టూర్పు విడిచిపెట్టాడు: "ఇంటిదగ్గర తల్లిదండ్రులు భార్య పిల్లలు నాకోసం ఎదురు తెన్నులు చూచిచూచి ఎంతగా కుమిలి కృశించి

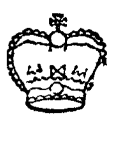
ఒక రాణికి
కిరీట ధారణ
ఒకటే సారి

కాని...
ఓ అందాల రాణీ! నీవైతే, నీ వినీల కోమల దీర్ఘకేశాళితో రోజుకొక రీతిని అనుదినం మూర్ధాభిషిక్తురాలవుతున్నావు. శ్రీవిస్ - ఆమ్ల తైలము-అమూల్య మూలికలతో, అత్యుత్తమ వస్తు విశేషాలతో, నవకోమల పరిమళ మిళితమై, ఆయుర్వేద పద్ధతిని తయారు చేయబడిన అమోఘ కేశపోషక రాజము. అందాలరాణులు కోరదగిన అత్యుత్తమ అలంకరణ విశేషము.
శ్రీవిస్ - ఆమ్ల
హేరాయిల్

- తలవెంట్రుకలను పెంచునది.
- తలవెంట్రుకలు రాలుట ఆపునది.
- చుండును తొలగించునది.
- మృదుత్వం కాంతి నిచ్చునది.
- చల్లదనం హాయిని కలుగజేయునది.
- కోమల పరిమళ మిళితమైనది.

తయారీ :
శ్రీవిస్-పర్ఫ్యూమరీ వర్క్సు, మదరాస్-1.

కాష్మీర్-కుసుం
కేశ వృద్ధికి ఉపయోగించు నూనెలో నానబెట్టుడు
సాంటలక్స్
దురద తెగగడ్డలు కాటులు, మొటిమలకు
సోల్ ఏజంట్లు: యునైటెడ్ కన్సర్న్, మదరాసు-1.
బ్రాంచీలు హైదరాబాదు & విజయవాడ.

RATNAM'S 'N' OIL
సేవించిన పూర్తి సంతోష సౌఖ్యము లనుభవించగలరు.
1 సీసా రూ. 11-4-0.
ఎడ్రస్సుతో జాబు వ్రాయండి.
డాక్టర్. రత్నం సన్స్,
మలక పేట బిల్డింగ్స్, హైదరాబాదు-2.

3

పోయాగో గదా! వారంతా అవిధంగా కుమిలి కృశించిపోతుంటే నేనే విధంగా సుఖించగలనో చెప్పు!

"నేనేమో సన్యాసి ననుకుంటున్నావేమో! నేనేమీ అలాంటి సన్యాసిని మాత్రం కాను! కాని నామనస్సీవిధంగా వికలమై పోయినప్పుడు నే నెలాగ సుఖించగలను!"

ఆ చివరిమాటలో వరూధిని కేదో కొంచెం ఆశాంకురం మొలిసింది.

అతనికేసి చూచింది. తలపైకెత్తి అలవోకగా పైకి కుంచెలాల కొంతు లతని చిక్కని చెక్కిళ్ళపై తళుక్కుమని ప్రతిఫలించి ఘక్కుమని నవ్వాయి వలెవాటు వాటుగా వేసుకొన్న సరిగంచు ఉత్తరీయంలోని యజ్ఞోపవీతం సన్నని బాలనాగు కుబుసంలా ప్రతిఫలించింది. పగడాలవంటి అధరాలపై ప్రసరించిన చిరునవ్వు సంజవేళలో లేత లేత వెన్నెలలా తళతళ లాడింది. వెంటనే వరూధిని నిట్టూర్చింది. ఆ నిట్టూర్పులో ఆమె పంచప్రాణాలు పైకెగిరిపోయినట్టుగా దిగాలు పడిపోయింది: కాని చిరునవ్వుతో చిట్టచివరికీ విధంగా విన్నవించుకొన్నది:

"బ్రాహ్మణవరేణ్యా! నీకించుకంతైనా, చివిగాని దేనికోసమని ఇన్నిమార్లు ఇంతగా ప్రాధేయపడి నిర్బంధిస్తే మాత్రం ప్రయోజనమేమిటి! నీ ఆచారాలతోను, నిత్యనైమితిక కర్మలతోను నీ విలాగే కలకాలం జీవించవలెననే నా కోరిక!

ఇక నామాటా! నీమీది వలపుతో ఇలాగ కుమిలి కుమిలి కృశించడం కంటె మరణించడమే వేయిమడుగులు లెక్కువ మంచిదని అనిపించింది!"

ఆ మాట లన్నదో లేదో. ఆమె రెండు కళ్ళు కన్నీళ్ళై ప్రవహించాయి. వంచిన తల తిరిగీ పైకెత్తలేక పోయింది ఆమెకిక నిట్టూర్పువిడిచే శక్తికూడా నశించి పోయింది.

ప్రవరుడామె దీనావస్థ పరిశీలించి ఒక దీర్ఘనిశ్వాసం విడిచిపెట్టాడు.

"వరూధినీ నేనీజన్మలో ఈ శరీరంతో ఇక నా జన్మభూమి చేరుకోలేను గదా! చూడగా చూడగా నేను రెండింటికీ చెడ్డ రేవడనై పోయేటట్టున్నాను. నీదైన్యం చూస్తే నా గుండె తరుక్కుపోతూంది. నీ విలాగ కాళ్ళావేళ్ళాపడి ప్రాధేయపడుతున్నావు కనక నీకోసమైనా నా అసిధారా వ్రతాలన్నీ గంగలో కలిపివేస్తాను మరి! ఏమిచెయ్యను! లేకపోతే, ఇక స్త్రీ హత్యా మహాపాతకంకూడా నా కాళ్ళకు చుట్టుకొనేటట్టుంది!"

ఆ మాటలు చెవిని పడగానే వరూధిని హృదయం ఆనందంతో సొమ్మసిల్లి పోయింది. మళ్ళీ అడిగింది.

"మీరన్నమాట ముమ్మాటికీ నిజమేనా?"

"నిజమే వరూధినీ!"

అతడా మాట ముగించాడో లేదో! అంతలో ఆ పరిసరంలో పొదలింప్లచాటున దాగిన వరూధిని చెలికత్తెలంతా అక్కడ గుమిగూడారు! వారిలో ఒక అచ్చర కొంటెగా వరూధినికేసిచూసి, ప్రవరుని చెక్కిలికొట్టింది:

"ఈ చేదుమందిక ఎలాగ దిగమింగుతాగో పాపం!" అని కలకలానవ్వింది.

"హరిణి ఎంత బెబుసరి చేశావయ్యా! ఇంతటి నెరజాణతనం ఎక్కడ నేర్చావయ్యా!" అని అలాగే ఆశ్చర్యపడింది.

మంజుఘోష వరూధినిని కౌగలించి ఆమె ముంగురులు సవరించి—ప్రవరుని కేసి చూచింది:

"పాపం! అమాయకురాలిని చేసి మా వరూధిని నెంత బాధ పెట్టావు!" అని లేని కోపం తెచ్చిపెట్టుకొని కొరకొరలాడింది.

పిమ్మట అరణ్యంలో అంతటా వెన్నెల చిన్నెలు చెలరేగాయి. అచ్చరలపరిహాసము లా వెన్నెలతళుకులలో కరిగిపోయాయి.

వరూధిని ఆ మరునాడుదయమే శయ్యా గృహంలో నిద్రలేచి హేలగా కళ్ళుతెరిచింది. కాని ఆమెకు తెల్లవారినదనే నమ్మకమే కలగలేదు! మనోహరుడి మనోహరమైన ఆనందస్వప్నలోకంలో తేలిపోతున్నట్లు తోచింది. ఆమె పార్శ్వంలో అలసి సొలిసి శయనించిన ప్రవరుని కంత ప్రయత్నించినా మరి కన్నులు విడనేలేదు!

వరూధిని ఆ శయ్యాగృహం అంతా కలయజూచింది వసంత ప్రాదుర్భవంలోకూడా గవాక్షాలపై తెల తెలనిమంచు తెరలింకా వేలాడుతూనే ఉన్నాయి. దూరదూరంగా దేవదారు తరవుల శాఖలపై పక్షుల కలస్వనాలప్పుడే మేలుకొన్నాయి. ఆమెహృదయంలోని ఆనందశ్రుతిపై మారుమోగే ఆ విహంగాల కలస్వనామె కతిలోక స్వర్గసంగీతంలా వినిపించాయి.

ఆ ఆనంద తన్మయతలో ఆమె శరీరం హంసతూలికలా తేలిపోయింది ఎంతో కష్టంమీద నొక్కి నొక్కి అడుగులు వేస్తే తప్ప ఆమె పాదాలిక నేలపై నిలబడనే లేదు!

ఒక్కొక్కప్పు డామె "నేను మేలుకొన్నానా? కలగంటున్నానా?" అని తనలోతానే ఆశ్చర్యపోయేది. మాటి మాటికీ కళ్ళునులుముకొని నాలుగువైపులా పరికించేది.

అది కలకాదన్న విషయంలో ఆమెకేమీ అనుమానం కలగలేదు! కాని ఆ తీయనికల ఎప్పుడో హఠాత్తుగా కరిగి సురిగి పోతుందేమోననే భయంపట్టుకొని వేధించసాగింది.

"ఆహా! నా జీవితంలో దివ్యలైనా ఊహింపలేనంత మహానందం అనుభవించాను! ఈ మానవ లోకానందం ముందు ఆ దివ్య లోకానందం ఒకలెక్కా! దీనిముందది దిగదుడుపే!" అని స్వర్గలోకానందం అంతా ఎందుకు కొరగానిదని ఈసడించి వేసింది!

ప్రవరుడామె దనువు చెల్లించేముందొక నియమం పాటించవలెనని కోరాడు ఇద్దరు ఏకాంతంగా ఉన్నప్పుడామె కళ్ళుతెరవకూడదని కట్టడిచేశాడు. అది తమ దేశాచారమనీ అది పాటించక తప్పదనీ బలవంతం చేశాడు అదేగాక తన ఇష్టంలేనిదే ఆమె తన్ను విడనాడి పోకూడదని కూడా ఒక నియమం విధించాడు

అతడిలాగ ఎందుకు కట్టడి చేశాడో ఆమెకు తెలియలేదు! ఆసమయంలో అది తెలుసుకోవాలనికూడా ఆమెకనిపించలేదు. ఆ రెండు కోరికలు ఆమెకెంతో విచిత్రంగా కనిపించాయి! ఇక పూర్తిగా తనతో కలిసి మెలిసి ఉండడానికే అతడావిధంగా కోరుకొన్నాడని ఆమె ఊహించింది. కాని ఆ

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి
అరుణ
గర్భాశయ రోగనివారిణి
ఆయుర్వేదాశ్రమం (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్ మద్రాసు 17

నాటిరాత్రి ఆనందం తలుచుకొని మరు క్షణంలోనే ఆ విషయం విస్మరించింది.

అలాగ రోజులు, వారాలు, మాసాలు గడిచిపోయాయి అయినా నానాటికీ ఆమె జీవితానందం వేయిమడుగు లెక్కువే అయింది. ఆ ఆనందం అవధులు దాటినకొద్దీ అది ఎప్పుడో ఒకప్పుడు హఠాత్తుగా చెయ్యి దాటి పోగలదేమోనన్న భయమే దానికొక అపూర్వ మాధుర్యం చేకూర్చింది.

ప్రవరుని నియమాలు పాటించడం ఆమెకేమీ కష్టమనిపించలేదు శయ్యాగారంలో ప్రవరుని చిరునవ్వు సొగసు చూడగానే ఆమె శరీరం అంతా ఒక విశాల నేత్రమై వికసించేది! మరుక్షణంలో ఆ ఆనందభరంలో సొమ్మసిల్లి ముకుళించుకుపోయేది! ఇక ఆమె నేత్రాల మాట వేరే చెప్పనే అక్కరలేదు

తన ఇష్టంలేనిదే తన్ను విడనాడిపోకూడదని ప్రవరుడొక కట్టడి చేశాడు కాని ఆ కట్టడి విన్నప్పుడామె కలకలా నవ్వింది! 'ఈయన ఎంతటి అమాయకుడు!' అని ప్రవరుని అమాయికత కెంతో ఆశ్చర్యపోయింది.

ప్రవరుడే ఎప్పుడో ఒకప్పుడు హఠాత్తుగా తన్ను విడనాడిపోగలడని ఆమె భయం! అందుచేత ఆ ఆనంద తన్మయతలో మైమరిచి అతని ఒడిలోనే ప్రాణాలు విడిచి వెయ్యవలెననికూడా సంకల్పించింది కాని అతని ముఖం చూచిన మరుక్షణంలోనే తనకు మృత్యువు లేదనీ తా నమరకాంతననీ ఆమె కెంతో సహజంగా స్ఫురించింది!

అలాగ మరికొంత కాలం గడిచిపోయేసరికి ప్రవరునిలోని ఆనందం క్రమక్రమంగా గ్రీష్మ శిరీషపుష్పంలా వాడడం మొదలు పెట్టింది అతడెప్పుడు ఏదో విషాద భావంతో క్రుంగి కుమిలిపోతున్నట్లు కనిపించేవాడు. అతని ముఖంలోని విషాదరేఖకు కారణమేమో ఆమెకు తెలియలేదు. అరుణాస్పదపురంలోని తల్లిదండ్రులను, భార్యాపుత్రులను తలుచుకొని అతడావిధంగా కుమిలిపోతున్నాడేమోనని ఆమె అనుమానం! చివరికొకనాడు ప్రవరుణ్ణి ప్రశ్నించింది. అతనొక నిట్టూర్పు విడిచి మాట్లాడకూర్చున్నాడు అంతేగాని సమాధానమేమి చెప్పలేదు. క్రమక్రమంగా ఆమె ఔమనస్యం పెచ్చు పెరిగిపోయింది.

కొన్నాళ్ళకామెకు గర్భ సూచనలు కనిపించాయి. పట్టలేని ఆనందావేశంతో ప్రవరునికా విషయం తెలియ జేసింది ప్రవరుడది విని ఒక చిరునవ్వు నవ్వాడు. అంతే అయితే ఆ నవ్వులో పూర్వ ఉంతోష రేఖ భాసించలేదు దానితో వరూధిని ముఖం వెల వెల బోయింది.

౪

వరూధిని తనకు జన్మించబోయే శిశువు ముఖంలో తమ ఉభయుల సౌందర్యరేఖలు కళ్ళారా చూచి ఆనందించవలెనని ఎంతో ఉవ్విళ్ళూరింది. ఆ శుభముహూర్తంకోసం ఎంతో ఉత్కంఠతో ఎదురుచూచింది. ఆ శిశువు తమ ఇరువురి అనురాగాలకు అద్వైత మూర్తిగా అవతరించగలడని ఆశించింది. తన భావనలో ఆశిశువు ముగ్ధముఖరేఖ లూహించి ముద్దులవర్షం కురిపించింది.

కాని ప్రవరుని ఔటస్థ్యము, విషాదము పరిశీలించినప్పుడామెలో ఆనందం అంతరించిపోయేది. అతని ముఖంలోని ఆ పూర్వోత్సాహానందాలన్నీ క్రమక్రమంగా అదృశ్యమైపోయాయి. ఆవిషాదచ్ఛాయలు వరూధిని ముఖ రేఖలమీదకూడా ప్రసరించాయి

ఒకనాడు ప్రవరుడెంతో సంతోషంతో వరూధిని దగరకు వచ్చాడు. అతని అపూర్వానందోత్సాహాలు చూచి వరూధిని నిర్ఘాంతపోయింది. విస్ఫారిత నేత్రాలతో ప్రశ్నార్థకంగా అతనివైపు చూచింది.

"అదృష్టవశాత్తు నాకా పాదలేపం అనుగ్రహించిన సిద్ధపురుషుడీప్రాంతంలోనే ప్రత్యక్షమైనాడు. నాకా పాదలేప రహస్యంఅంతా అనుగ్రహించాడు!"

అదివిని వరూధిని నిర్ఘాంతపోయింది. ఆ పాదలేపంవల్లనే ఆమెకు ప్రవరుని సందర్శనభాగ్యం కలిగింది తిరిగీ దానివల్లనే వియోగం కలగగలదేమోఅని భయపడింది. ఆమెముఖం వివర్ణమై వెలవెల బోయింది. ఏమో చెప్పబోయింది. గాని కంఠం గద్గదిక భారంతో స్తంభించిపోయింది.

ఆమె లోలోపలి దుఃఖవాహిని అంతా ఒక్కదూకులో అడ్డుకట్ట పడగొట్టివేసి పరవళ్లుదొక్కుతూ ప్రవహించబోయింది.

అంతలో ప్రవరుడామెను మృదువుగా కౌగలించుకొని మునివేళ్ళతో ముంగురులు సవరిస్తూ బుజగించాడు.

"వరూధినీ! నేనింటిదగ్గర లేకపోవడం వల మాపొలాలు పుట్రలు-అన్నీ పట్టిబీళ్ళయి దవుడుపట్టిపోయాయట! భార్య, పిల్లలు నామీద ఆశలు వదులుకొని చిక్కి శల్యాలై కళ్లల్లో ప్రాణాలు పెట్టుకునిజీవిస్తున్నారట! అదిగాక ముసలి ముసళ్ళయిన తల్లి దండ్రులిద్దరు నాకోసం కృశించి కృశించి మంచాలుపట్టిపోయారట! పాపం ఆ సిద్ధపురుషుడు నాక్షేమవార్త వారికెరిగించి త్వరలోనే నన్నక్కడికి పంపిస్తానని వాగ్దానం చేసివచ్చాడట!

"నా కిప్పుడా పాదలేపరహస్యం అంతా తెలిసిపోయింది గదా! నిమిషంలో మావాళ్లనందరినీ చూచుకొని రెక్కలు కట్టుకొని మళ్ళీ మరు నిమిషంలోనే ఇక్కడ వాలిపోతాను! సరిగదా !"

అతడలా గన్నాడే గాని, ఎందుకో తడబడుతున్నట్లే కనిపించాడు. మాటిమాటికీ గొంతు తడి ఆరిపోయింది. కాళ్లు వణికాయి.

వరూధిని విస్ఫారిత నేత్రాలతో అతని వైఖరి అంతా జాగ్రత్తగా పరిశీలించింది:

"ఆ సిద్ధపురుషు డిక్కడికి రావడము, మీకా పాదలేపం ఇవ్వడము—అన్నీ వట్టి అబద్ధాలే. ఊరికే వేళాకోళానికంటున్నారు! ఆ సిద్ధపురుషు డిక్కడికి వస్తే నాకామాత్రం తెలియదనుకొన్నారా?" అని అతనిని గాఢంగా కౌగలించుకొన్నది.

"ఇది నిజమే! పరిహాసం కాదు!" అన్నాడు ప్రవరుడెంతో గంభీరంగా.

"నేను నమ్మను! ఇది నిజంకాదు! పరిహాసమే! తిన్నగా నావైపు చూడండి!" అని వరూధిని అతనిముఖం తనవైపు తిప్పుకొని నిశ్చలంగా అతని కళ్ళలోతులు కొలిచింది. ఆ పైన తాను నిజం కనిపెట్టి వేసిన ట్లువ్వెత్తుగా ఒక్క నవ్వు నవ్వింది.

ప్రవరునికిక నోటమాట రాలేదు! నాలుక పిడచగట్టుకు పోయింది. అలాగే కొంచెం సేపుండి ఒక దీర్ఘనిశ్వాసం విడిచిపెట్టాడు.

"నీ వన్నది నిజమే వరూధినీ! సిద్ధపురుషు డిక్కడికి రానేలేదు! అదంతా నేనే కల్పించాను!"

"ఇన్నాళ్లుగా మీతో కలిసి మెలిసి

విచిత్రకళ

ఆధునిక చిత్రకళా ప్రదర్శనం జరుగుతోంది. ఇద్దరు పత్రికా విలేఖరులు ప్రదర్శనమంతా చూసి ఒకచోట హఠాత్తుగా ఆగిపోయారు. ఒక విలేఖరి అక్కడున్న ఒక బొమ్మను చూపిస్తూ "ఇంత అసహ్యమైన బొమ్మని ఇక్కడెందుకు వేళ్ళాడగట్టారో నాకర్థం కావడం లేదు," అన్నాడు.

"బహుశా అదివేసిన ఆర్టిస్టు దొరికి ఉండడు," అని రెండో విలేఖరి అన్నాడు.

★ స్వప్నభంగం ★

"తిరుగుతున్నావే! మీ సంగతి నాకు మాత్రం తెలియదనుకొన్నారా!" అని సాభిప్రాయంగా నవ్వింది వరూధిని.

ప్రవరుడొక్క నిట్టూర్పు విడిచిపెట్టాడు. అతని ముఖం వాడిపోయింది.

"వరూధినీ! నీవు నా విషయం అంతా గ్రహించానని అనుకొన్నావు గాని నిజంగా నీకు నా స్వరూపం కొంచెమయినా తెలియలేదు! అది తెలిస్తే నీవు నిలువునా నిర్ఘాంతపోతావు! నీ శాపాగ్నితో నన్ను భస్మం చేసివేస్తావు! నేనిక నీ కంట బడడానికి కూడా అంగీకరించవు! తెలిసిందా?"

"అదిగో! మళ్ళీ పరిహాసం ప్రారంభించారు!"

"పరిహాసం కాదు! నిజమే చెబుతున్నాను! చెప్పివేయమన్నావా?"

అతని ముఖగాంభీర్యం పరిశీలించిన పిమ్మట వరూధినికి ప్రవరునిమాట నమ్మకతప్పలేదు! ప్రవరుడు తన కథ మొదలు పెట్టాడు.

"వరూధినీ! పూర్వం ఒకప్పుడు గంధర్వ కుమారుడొకడు నీపై మరులుకొని నీ పాదాలపై పడి ప్రార్థించాడు. ఆ విషయం జ్ఞాపకం ఉన్నదా?"

వరూధినికా విషయం గుర్తుకు రాలేదు. జిజ్ఞాసార్థకంగా బొమముడి విరిచింది: కొంచెం సంకోచంతో తలవంచి అడిగింది:

"ఎవరా గంధర్వ కుమారుడు?"

"కాళ్లా వేళ్లాపడి బతిమాలుకొన్నా నిర్దాక్షిణ్యంగా కసిరికొట్టి వేశావే! అతడు!"

"మణిభద్రుడా?"

"అవును! మణిభద్రుడే!"

"ఓహో! అతనిమాటా మీరంటున్నది! అవును! ఇప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చింది. అయితే?" అని వరూధిని రెప్పపాటు లేకుండా ప్రవరునివైపు చూచింది! ప్రవరుడు తలవంచి ఆమె పాదాలవైపు చూచాడు:

"ఇప్పుడు నీ కెదురుగా ఉన్న వాడా మణిభద్రుడే!"

"ఉత్తదే! నేను నమ్మను! చాలు! చాలు! మీ కొంటె పరిహాసాలు కట్టి పెట్టండి!"

అని హఠాత్తుగా వరూధిని అతన్ని తన బిగి కౌగిలిలో బంధించి వేసింది! ఆ కౌగిలిలో ప్రవరునికిక ఊపిరి ఆడలేదు! అయినా అలాగే రొజుతుంటూ నెమ్మదిగా నసిగాడు.

"కాదు! నిజమే! ముమ్మాటికీ నిజమే! నా మాట నమ్ము!"

"అయితే దీనికి తార్కాణం?"

"మనం ఇద్దరము ఏకాంతంగా ఉన్నప్పుడు నిన్ను కళ్లు మూసుకోమన్నాను జ్ఞాపకం ఉందా?"

"అవును! జ్ఞాపకం లేకేమి?" "ఆ సమయంలో నా గంధర్వ స్వరూపం బయటపడిపోగలదనే భయంతోనే నే నా కట్టడి చేశాను!", నీ కింకా నమ్మిక కలగకపోతే వెంటనే నా స్వరూపం ధరించి వేస్తాను! నా స్వస్వరూపం ధరించమన్నావా?"

"వద్దు! వద్దు!" అని వరూధిని ఇంకా గాఢంగా అతన్ని కౌగలించుకొన్నది! కాని మరుక్షణంలోనే తన కౌగిలింత సడలించి వేసి, కొంచెం దూరంగా నిలబడింది! ఆమె ముఖంమీద కత్తివాటు వేసినా నెత్తురు చుక్క లేదు! ప్రవరునికి వినబడీ వినబడనట్టుగా-'అయితే ఆ బ్రాహ్మణ కుమారుడేమైపోయాడు?"

అని ప్రశ్నించింది. ఆమె గొంతు తడి ఆరిపోయింది. కాని ఆ ప్రశ్న అతని హృదయంలో ఒక బాకులా పొడుచుకుంది.

"అగ్నిదేవుని అనుగ్రహంపొంది ఆ క్షణంలోనే తన అనుణాస్పదాని కెగిరిపోయాడు." "మరి మీ రీ స్వరూపం ఎలాగ ధరించగలిగారు?" "దూరంనించి మీ ఇద్దరికీ మధ్యనడచిన వ్యవహారంఅంతా పరిశీలించాను! వెంటనే శాంబరీ విద్యతో నేనీ మాయాప్రవరుని స్వరూపం ధరించాను!"

"నిజమేనా?"

"నిజమే! వరూధినీ!" అని ప్రవరుడు తలవంచుకొన్నాడు.

ఆ మాట వినబడగానే వరూధిని 'అమ్మ' అని అక్కడే కుప్పగా కూలబడిపోయింది. అతనికేసి వెర్రిగా చూచింది. కాని దానిలో జీవచైతన్యం అంతా సన్నగిల్లిపోయి కేవలం అణుమాత్రంగా నిలబడింది:

"వరూధినీ! నీకీవిధంగా ఎంతైనా ఘోర ద్రోహం చేశాను! అయితే నీమీది గాఢానురాగంవల్లనే నేనింతటి ద్రోహాని కొడిగట్టాను! నీ తీవ్ర శాపాగ్నిలో దహించి వేస్తేనేగాని నా పాపానికి నిష్కృతి లేదు! ఆ శాపాగ్నిలో భస్మమై నా పాప పంకిలం కడిగివేసుకోవాలనే సంకల్పంతో ఇదంతా నీ కెరిగించాను! ఇక నీవు నన్నీవిధంగానైనానరే శపించివెయ్యవలెననే నా ప్రార్థన."

అని మాయాప్రవరుడామె పాదాలపై వాలిపోయాడు. ఆ ఉత్తర క్షణంలో వరూధిని అతన్ని తీవ్ర శాపాగ్నిలో దహించి వెయ్యవలెననే సంకల్పించింది! ఆ తీవ్ర శాపం ఆమె నోటిచివరిదాకా వచ్చింది. అంతలో అతని దైన్యం చూడగానే ఆమెకు కొంచెం జాలి వేసింది. లేకపోతే అతడక్కడే-ఆమె గాఢశాపాగ్నిలో దగ్ధమైపోవలిసిందే!

అంతలో ఆమెకు తన శిశువు విషయం జ్ఞాపకం వచ్చింది!

శిశువు కుమారుడే స్వారోచిష మనువుగా అవతరించగలడనీ, అతడు మానవ ధర్మప్రవక్త కాగలడనీ మానవావళి కతని వాక్కు దేవవాక్కుగా వినిపించగలదనీ హిమనగ మహాత్ములాశీర్వదించారు. ఆ శిశువు జనకుడే ఆమె కెదురుగా నిలబడి ఉన్నాడు! దీనాతి దీన వదనంతో తన్ను శపించివెయ్యవలిసిందని ప్రార్థిస్తున్నాడు! అతనికీ, ఆమెకు మధ్య ఏర్పడిన మిథ్యానురాగబంధం మూలంగా జనించిన శిశువు కుమారుడే మానవాళికిక ధర్మనిర్దేతగా ధర్మమూర్తిగా అవతరింపబోతున్నాడు!

ఆ మనువు ధర్మనిర్ణయంలోకూడా ఆ మిథ్యానురాగ ఛ్ఛాయలలాగే నిలిచిపోతాయేమో! మానవజాతికా ధర్మపూరుషుడుగా అవతరించే అతని సంతతివారందరికీ అలాంటి మిథ్యానురాగ భ్రాంతులే బయలుదేరుతూంటాయి కాబోలు! ఎంతటి హృదయవిదారకమైన విధి వైపరీత్యం! అని వరూధిని లోలోపల కుమిలిపోయింది. ఆమె కా క్షణంలో మాయాప్రవరునితోబాటు తన గర్భంలో ఉన్న శిశువునుకూడా తీవ్ర శాపాగ్నిలో దహించివేసి వెంటనే ప్రాణ పరిత్యాగం చెయ్యవలెనన్న సంకల్పం కలిగింది.

కాని మళ్ళీ ఉత్తరక్షణంలోనే ఆ శిశువు మీద ఎంతో జాలికలిగింది. ఆ జాలిలో అణుమాత్రం మాయాప్రవరునిమీద కూడా ప్రసరించింది. కాని మళ్ళీ కళ్లెత్తి అతనికేసి చూడలేకపోయింది.

"మణిభద్రా! నీవు నన్ను కళ్లుమూసుకో వలసిందని కట్టడిచేశావు! నేనలాగే కన్నులు మూసుకొని మధురాతిమధురమైన స్వప్నలోకంలో మైమరిచాను! కాని అంతలోనే మళ్ళీ నా కన్నులెందుకు తెరిచావు! నీ వింతటి క్రూరుడవనీ, కఠినాత్ముడవనీ కలలోనైనా ఊహించలేదు! ఛీ నా ఎదుట నిలవకు! పో!" అని ఆమె అతని పాదాల సమీపంలోపడి అదేపనిగా వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది! అలాగ ఎంతసేపేడ్చిందో ఆమెకే తెలియదు!

మళ్ళీ కొంతసేపటికి కళ్లు తెరిచి చూచేసరికి మణిభద్రుడుకూడ కనబడలేదు!

మధురాతిమధురమైన వరూధిని స్వప్నం మంచు విడిపోయినట్టుగా కరిగి సురిగిపోయింది.

ఆ విధంగా యథార్థం చెప్పి వరూధిని కరుణ దూరగొనవచ్చుననీ నిరంతరంగా ఆమె అనురాగ వాహినిలో ఓలలాడుతూ ఉండవచ్చుననీ గంధర్వ కుమారుడనుకొన్నాడు.

కాని అతని కలకూడా ఆమె చిట్టచివరి మాటతో కరిగిపోయింది! ★